

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

ŞEHNAZ AYHAN BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2013/6229)

Karar Tarihi: 15/4/2014

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Alparslan ALTAN
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Celal Mümtaz AKINCI
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Raportör : Şebnem NEBİOĞLU ÖNER
Başvurucu : Şehnaz AYHAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvurucu, görev yaptığı üniversite rektörünün hukuka aykırı eylem ve işlemleri nedeniyle kendisine mobbing uygulanması ve şahıs hakkında açtığı tazminat davasının yanlış hukuki nitelendirme yapılmak suretiyle reddedilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 17. ve 36. maddelerinde tanımlanan haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüş, ihlalin tespitiyle yeniden yargılama yapılmasına ve uğradığı maddi ve manevi zararın tazminine karar verilmesini talep etmiştir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 13/8/2013 tarihinde Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesi vasıtasıyla yapılmıştır. İdari yönden yapılan ön incelemede başvurunun Komisyona sunulmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölümün Birinci Komisyonunca, kabul edilebilirlik incelemesi Bölüm tarafından yapılmak üzere dosyanın Bölüme gönderilmesine karar verilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

4. Başvuru formu ve eklerinde belirtildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu tarafından 2/8/2010 tarihinde Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2010/237 sayılı dosyası üzerinde, 11/8/2008 tarihinde Bitlis Eren Üniversitesi genel sekreterliğine atamasının yapıldığı ve bir süre görev yaptığı, yeni seçilen rektör ve yardımcılardan oluşan yönetimle de bir süre beraber çalıştığı, ancak daha sonra görev yerinin değiştirilerek Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu sekreterliğinde görevlendirildiği, yargı kararı ile göreve dönmesine hükmedilmesine rağmen kararın yönetim tarafından yerine getirilmeyerek, akabinde, açtığı dava nedeniyle kendisini yıpratmak ve görevinden uzaklaştırmak için dayanaksız disiplin soruşturmaları açıldığı ve yapılan bu işlem

ve eylemler nedeniyle ruh sağlığı bozulmak ve çalışma şevki kırılmak suretiyle manevi zarara uğratıldığı belirtilerek, 10.000,00 TL manevi tazminatın üniversite rektöründen tahsili talebiyle tazminat davası açılmıştır.

6. Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/3/2013 tarih ve E.2010/237, K.2013/82 sayılı kararıyla, Anayasa'nın 129. maddesinin beşinci fıkrası ve 14/7/1965 tarih ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13. maddesi uyarınca, kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işlemiş oldukları kusurlu davranışlarından dolayı açılacak tazminat davalarının, ilgili kamu görevlisine değil, kamu idaresi aleyhine açılabileceği belirtilerek, başvuru davasının husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmiştir.

7. Karar temyiz edilmekle, Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 24/6/2013 tarih ve E.2013/10338, K.2013/12157 sayılı kararı ile onanmıştır.

8. Onama kararı 23/7/2013 tarihinde başvuru vekiline tebliğ edilmiş, başvuru 13/8/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

9. 657 sayılı Kanun'un 13. maddesi.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

10. Mahkemenin 15/4/2014 tarihinde yapmış olduğu toplantıda, başvuru 13/8/2013 tarih ve 2013/6229 numaralı bireysel başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

11. Başvuru, 11/8/2008 tarihinde Bitlis Eren Üniversitesi genel sekreterliğine atamasının yapıldığını ve bir süre görev yaptığını, yeni seçilen rektör ve yardımcılardan oluşan yönetimle de bir süre beraber çalıştığını, ancak daha sonra şifahi kendisinden görevinden istifa etmesinin talep edildiğini, bu teklifi kabul etmemesi üzerine görev yerinin değiştirilerek Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu sekreterliğinde görevlendirildiğini, belirtilen idari işlem aleyhine açtığı iptal davası neticesinde yargı kararı ile göreve dönmesine hükmedildiğini, ancak üniversite yönetimince şeklen yargı kararının uygulanması yolunda karar alınmasına rağmen hakkında bir çok kez disiplin soruşturması yapılarak ceza verildiğini ve yeniden görev yerinin değiştirildiğini, devam eden süreçte dördüncü defa yargı kararı ile görevine iadesine hükmedilmesine rağmen yönetimce yeniden başka bir birime atamasının yapıldığını, yapılan tüm disiplin ve görev değişikliği işlemlerinin hukuka aykırı olup kendisini yıldırmak ve cezalandırmak amacıyla yapıldığını, yönetimce bazı yüksek okul personelinin teşvik edilmesi suretiyle oluşturulan soyut ve gerçeğe aykırı gerekçelerle hakkında keyfi disiplin işlemleri yapıldığını, sicil raporlarının dayanağı olmadan olumsuz şekilde tanzim edildiğini, beş yıl içerisinde il içi ve il dışı olmak üzere on beşe yakın farklı birimde görev yapmak zorunda kaldığını, yıldırma ve yıpratma amacıyla ve muadil görevlerde bulunan kişilere nazaran çok farklı şekilde, fiziksel koşulları uygun olmayan yerlerde görev yapmak zorunda bırakıldığını, belirtilen eylem ve işlemlerin özellikle üniversite rektörünün kendisine duyduğu şahsî husumet nedeniyle yapıldığını ve tüm bu hususların baskı, yıldırma ve caydırma yöntemi olan ve mobbing diye tarif edilen davranış biçimini oluşturduğunu, manevi zararının giderilmesi hususunda açtığı davada üniversite rektörünün kastî davranışları nedeniyle tazminat talep etmiş olmasına rağmen, Mahkemece yanlış hukuki nitelendirme yapılmak suretiyle davasının reddedildiğini beyan ederek, Anayasa'nın 17. ve 36. maddelerinde tanımlanan haklarının ihlal edildiğini iddia etmiştir.

B. Değerlendirme

1. Adil Yargılanma Hakkının İhlal Edildiği İddiası Yönünden

12. Başvurucu, görev yaptığı kurumda maruz kaldığı mobbing uygulaması nedeniyle açtığı manevi tazminat davasında, üniversite rektörünün kastî davranışları nedeniyle tazminat talep etmiş olmasına rağmen, davasının Mahkemece yapılan yanlış hukuki nitelendirme sonucunda reddedilmesi nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesinde tanımlanan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

13. Anayasa'nın 148. maddesinin dördüncü fıkrası ile 30/11/2011 tarih ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 49. maddesinin (6) numaralı fıkrasında, bireysel başvurulara ilişkin incelemelerde kanun yolunda gözetilmesi gereken hususların incelemeye tabi tutulamayacağı, 6216 sayılı Kanun'un 48. maddesinin (2) numaralı fıkrasında ise açıkça dayanaktan yoksun başvuruların Mahkemece kabul edilemezliğine karar verilebileceği belirtilmiştir.

14. Bir anayasal hakkın ihlali iddiasını içermeyen, yalnızca derece mahkemelerinin kararlarının yeniden incelenmesi talep edilen başvuruların açıkça dayanaktan yoksun ve Anayasa ve Kanun tarafından Mahkemenin yetkisi kapsamı dışında bırakılan hususlara ilişkin olduğu açıktır. Bu kapsamda, bireysel başvuruya konu davadaki olayların kanıtlanması, hukuk kurallarının yorumlanması ve uygulanması, yargılama sırasında delillerin kabul edilebilirliği ve değerlendirilmesi ile kişisel bir uyuşmazlığa derece mahkemeleri tarafından getirilen çözümün esas yönünden adil olup olmaması, bireysel başvuru incelemesinde değerlendirmeye tabi tutulamaz. Anayasada yer alan hak ve özgürlükler ihlal edilmediği sürece ve bariz takdir hatası içermedikçe derece mahkemelerinin kararlarındaki maddi ve hukuki hatalar bireysel başvuru incelemesinde ele alınamaz. Bu çerçevede, derece mahkemelerinin delilleri takdirinde bariz bir takdir hatası bulunmadıkça Anayasa Mahkemesinin bu takdire müdahalesi söz konusu olamaz (B. No. 2012/1027, 12/2/2013, §§ 25–26).

15. Başvurucu tarafından, yanlış hukuki değerlendirme yapılarak tazminat talebinin husumet yokluğundan reddedildiği belirtilmekte olup, başvurunun belirtilen iddiasının özünün derece mahkemelerince maddi olayların nitelendirilmesinde ve hukuk kurallarının yorumlanmasında isabet olmadığına ve esas itibarıyla yargılamanın sonucuna ilişkin olduğu anlaşılmaktadır.

16. Açıklanan nedenlerle, başvurunun belirtilen iddiasının kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlara ilişkin olduğu, derece mahkemesi kararlarının bariz bir takdir hatası da içermediği anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının diğer kabul edilebilirlik şartları yönünden incelenmeksizin "*açıkça dayanaktan yoksun olması*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Anayasa'nın 17. Maddesinin İhlal Edildiği İddiası Yönünden

17. Başvurucu, görev yaptığı üniversite yönetimi ve özellikle rektörünün hukuka aykırı eylem ve işlemleri nedeniyle kendisine mobbing uygulanması ve açtığı tazminat davasının reddedilmesi nedeniyle, Anayasa'nın 17. maddesinde tanımlanan hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

18. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları şöyledir:

“Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

...

Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.”

19. Sözleşme'nin “İşkence yasağı” kenar başlıklı 3. maddesi şöyledir:

“Hiç kimseye işkence veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya ceza uygulanamaz.”

20. Sözleşme'nin “Özel ve aile hayatına saygı hakkı” kenar başlıklı 8. maddesi şöyledir:

“(1) Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

(2) Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

21. Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmekte olup, bu düzenlemede yer verilen maddi ve manevi varlığı koruma ve geliştirme hakkı, Sözleşme'nin 8. maddesi çerçevesinde özel yaşama saygı hakkı kapsamında güvence altına alınan fiziksel ve zihinsel bütünlük hakkı ile, bireyin kendisini gerçekleştirme ve kendisine ilişkin kararlar alabilme hakkına karşılık gelmektedir (B. No. 2013/2187, 19/12/2013, § 30).

22. Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasında ise kimseye “işkence”, “eziyet” yapılamayacağı ve kimsenin “insan haysiyetiyle bağdaşmayan” muamele ve cezaya tabi tutulamayacağı düzenlenmiş olup, hüküm Sözleşme'nin 3. maddesi kapsamında güvence altına alınmış olan hukuksal çıkarları kapsamaktadır. Belirtilen düzenlemede yer alan ifadeler arasında bir yoğunluk farkı bulunmakta olup, kişinin maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne en ağır şekilde zarar veren muamelelerin “işkence”, bu seviyeye varmayan fakat yine de vücutta zarar ya da yoğun fiziksel veya ruhsal ızdırap veren insanlık dışı muamelelerin “eziyet”, küçük düşürücü ve alçaltıcı nitelikteki daha hafif muamelelerin ise “insan haysiyetiyle bağdaşmayan” muamele veya ceza olarak belirlenmesi mümkündür (B. No. 2012/969, 18/9/2013, § 22).

23. Ancak, bir eylemin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık düzeyine ulaşmış olması gerekir. Bu asgari eşiğin aşılp aşılmadığının belirlenmesinde her somut olayın özellikleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılması esastır. Bu bağlamda, muamelenin süresi, fiziksel ve manevi etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır (B. No. 2012/969, 18/9/2013, § 23). Somut olaydaki veriler ışığında, belirtilen ağırlık eşiğinin altında kalan muamele ve eylemlerin ise, diğer haklar kapsamında değerlendirilmesi mümkündür.

24. AİHM içtihadında da, başvuru konusu iddiaların Sözleşme'nin 3. maddesinin güvence kapsamında yer alması için minimum bir ağırlığa varması gerektiği kabul edilmekte ve acımasız, insanlık dışı veya küçük düşürücü muamele veya cezanın ağır ve kasıt içeren şekli olarak kabul edilen işkencenin, şiddetli acı veya eziyet uygulanması, acının kasıtlı

olarak uygulanması ve bilgi almak, cezalandırmak veya korkutmak gibi amaçlı bir muameleyi içermesi gerektiği benimsenmektedir. Önceden tasarlanarak saatlerce uygulanan ve gerçek yaralar ve en azından ağır fiziki ve ruhsal acılar çektiren muameleler ise insanlık dışı muamele olarak değerlendirilmektedir. Küçük düşürücü muamelenin ise, mağdurlarda korku ve aşağılık duygusu oluşturan, küçük düşürücü ve alçaltıcı nitelikte olan muameleleri ifade ettiği kabul etmekte ancak, söz konusu muamelenin amacının ilgili kişiyi küçük düşürmek veya alçaltmak olup olmadığı ve sonuçları itibarıyla mağdurun kişiliğini Sözleşme'nin 3. maddesi ile uyuşmayan bir olumsuzlukta etkileyip etkilemediği üzerinde durulmaktadır (Bkz. *Costello-Roberts/Birleşik Krallık*, B. No. 13134/87, 25/3/1993, § 30; *Labita/İtalya*, [BD], B. No. 26772/95, 06/04/2000, § 120, *Hurtado/İsviçre*, B. No. 17549/90, 28/1/ 1994, § 67).

25. Yukarıda yer verilen tespitlerden de anlaşılacağı üzere, doğası gereği cezaların veya menfi hareket ve eylemler ile olumsuz hayat deneyimlerinin, kişinin fiziki ve ruhsal değerlerini etkilemesi ve kişide stres, üzüntü ve sair menfi tezahürlere yol açması ve bu etkileri açısından özellikle küçük düşürücü muamele kavramını çağrıştırmaları mümkün olmakla birlikte, belirtilen eylemlerin Sözleşme'nin 3. maddesi anlamında işkence, insanlık dışı veya küçük düşürücü muamele ve bu kavramların Anayasa'nın 17. maddesinde yer verilen muadilleri olan işkence, eziyet veya haysiyetle bağdaşmayan muamele veya ceza olarak nitelendirilebilmesi için, mağdurun subjektif niteliklerinin yanı sıra muamelenin uygulanış şekli ve yöntemi ile özellikle meydana getirdiği fiziksel ve ruhsal etkiler açısından önemli bir ağırlığa ulaşmış olması gerekmektedir.

26. Belirtilen tespitler ışığında somut olay incelendiğinde, başvuru tarafından esasen, kendisini yıpratmak ve görevinden uzaklaştırmak için dayanaksız disiplin soruşturmaları açıldığı, görev yerinin değiştirildiği, sicil raporlarının olumsuz şekilde tanzim edildiği, yapılan bu işlem ve eylemler nedeniyle ruh sağlığı bozulmak ve çalışma şevki kırılmak suretiyle manevi zarara uğratıldığı ve bu kapsamda Anayasa'nın 17. maddesinin ihlal edildiği iddiasıyla başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Başvuru tarafından iddia edilen eylemlerin fiziksel ve manevi etkileri, süresi ve yoğunluk derecesi gibi unsurların değerlendirilmesi neticesinde; sicil notunun olumsuz olarak tanzimi, göreve iadesine dair yargı kararlarının yerine getirilmemesi ve görev değişikliği neticesinde fiziki koşulları muadil görev yerlerine göre iyi olmayan ortamlarda çalışmak durumunda kalması şeklindeki eylemlerin kişilik haklarını ihlal ederek, başvuru üzerinde fiziki ve ruhsal etkilerinin olması mümkün olmakla birlikte, özellikle kamu görevlisi olan başvuru hakkında disiplin soruşturması yürütülerek görev yerinin değiştirilmesinin, muamelenin uygulanış şekli ve yöntemi ile özellikle meydana getirdiği fiziksel ve ruhsal etkiler açısından, başvuru kişinin yaşı ve mesleki statüsü de nazara alındığında, Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında değerlendirilmesi için gerekli olan asgari eşiği aştığı söylenemez.

27. Bu nedenle başvuru kişinin şikâyetinin, maddi ve manevi varlığın korunması hakkı ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrası kapsamında değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

28. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası şöyledir:

“... Başvuruda bulunabilmek için olağan kanun yollarının tüketilmiş olması şarttır.”

29. 6216 sayılı Kanun'un, “Bireysel başvuru hakkı” kenar başlıklı 45. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmiş idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir”

30. Anayasa'nın 148. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 45. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, bireysel başvuruda bulunulmadan önce, ihlal iddiasının dayanağı olan işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmuş olan idari ve yargısal başvuru yollarının tamamının tüketilmiş olması gerektiği belirtilmiştir. Temel hak ihlallerini öncelikle derece mahkemelerinin gidermekle yükümlü olması, kanun yollarının tüketilmesi koşulunu zorunlu kılar (B. No. 2012/1027, 20, 12/2/2013, §§ 19–20; B. No. 2012/13, 2/7/2013, § 26).

31. Ancak belirtilen hükümlerde yer verilen olağan başvuru yolları ibaresinin, başvuru şikâyetleri açısından makul bir başarı şansı sunabilecek ve bir çözüm sağlayabilecek nitelikte, kullanılabilir ve etkili başvuru yolları olarak anlaşılması gerekmektedir. Ayrıca, başvuru yollarını tüketme kuralı ne kesin ne şekli olarak uygulanabilir bir kural olup, bu kurala riayet denetlenmesinde münferit başvurunun koşullarının dikkate alınması esastır. Bu anlamda, yalnızca hukuk sisteminde bir takım başvuru yollarının varlığının değil, aynı zamanda bunların uygulama şartları ile başvuru kişinin kişisel koşullarının gerçekçi bir biçimde ele alınması gerekmektedir. Bu nedenle başvuru, kendisinden başvuru yollarının tüketilmesi noktasında beklenebilecek her şeyi yerine getirip getirmediğinin başvurunun özellikleri dikkate alınarak incelenmesi gerekir (B. No. 2013/2355, 7/11/2013, § 28; Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *İlhan /Türkiye*, B. No. 22277/93, 27/7/2000, §§ 56–64).

32. Bireyin fiziksel ve zihinsel bütünlüğü, Anayasa'nın 17. maddesinde yer verilen *“maddi ve manevi varlık”* kapsamında yer almaktadır. Devlet, bireyin maddi ve manevi varlığının bir parçası olan fiziksel ve zihinsel bütünlüğe keyfi olarak müdahale etmemek ve üçüncü kişilerin saldırılarını önlemekle yükümlüdür. Ancak Devletin, bireylerin maddi ve manevi varlığına yönelik olarak yapılan müdahalelere karşı etkili mekanizmalar kurma çerçevesindeki pozitif yükümlülüğü, tüm müdahale türleri açısından mutlaka cezai soruşturma ve kovuşturma yapılmasını gerekli kılmaz. Belirtilen haksız müdahalelere karşı bireyin korunması hukuk muhakemesi yoluyla da mümkündür. Nitekim fiziksel ve zihinsel bütünlüğe yapılan müdahaleler için ülkemizde hem cezai hem de hukuki koruma öngörülmüştür. Ancak hukukumuz açısından, mobbing teşkil eden ve psikolojik taciz, şiddet ve yıldırma türünden davranış grubu olarak kabul edilen ve somut başvuruya konu eylemlere benzer eylemlerin içinde ceza hukuku anlamında suç teşkil eden fiillerin yer alması durumunda, bu alandaki yaptırımlara tabi tutulma olanağı bulunmakla beraber, özel hukuk anlamında bu tür fiillerin tazminat davasına konu edilebildiği görülmektedir. Yargı kararları nazara alındığında, belirtilen tazmin imkanının, kişinin kamu görevlisi veya özel hukuka tabi bir hizmet sözleşmesi çerçevesinde görev yapması nazara alınarak, hem idari yargı hem de adli yargı alanında yer alan yargısal makamlarca sağlandığı anlaşılmaktadır (Y.H.G.K. 25/9/2013 tarih ve E.2012/9-1925, K.2013/1407; Danıştay 8. Dairesi 16/4/2012 tarih ve E.2008/10606, K.2012/1736). Dolayısıyla bir bireyin, somut başvuruda belirtilen fiillere benzer eylemler vasıtasıyla fiziksel ve zihinsel bütünlüğüne müdahale edildiği iddiasıyla, hukuk davası yoluyla da bir giderim sağlanması mümkündür (B. No. 2013/1123, 2/10/2013, § 35).

33. Hukuka veya sözleşmeye aykırı bir fiil nedeniyle başkasına verilmiş olan zararın tazmin edilmesi yükümlülüğünü ifade eden hukuki sorumluluk, ceza hukuku alanında suç olarak adlandırılan insan davranışına göre daha geniş bir hukuka aykırı davranış grubunu kapsamaktadır. Bir eylemin suç teşkil edebilmesi için ilgili kanunda açıkça tanımlanması

gerekirken haksız fiil için böyle bir sınırlamaya yer verilmemektedir. Ayrıca, ceza hukuku alanında taksire dayalı sorumluluğun istisnai nitelik taşımasına rağmen, kasten veya taksirle başkalarına verilen zararın hukuki sorumluluk kapsamında giderim imkânının daha fazla olduğu, ceza hukuku alanında objektif sorumluluğa yer verilmezken hukuki sorumluluk alanında objektif sorumluluk esasının da etkin şekilde uygulandığı ve hukuki sorumluluk alanında aynı maddi vakıalar çerçevesinde daha düşük bir ispat standardı kullanılarak kişisel sorumluluğun söz konusu olabildiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, hukuk sistemimizde ceza muhakemesinde şahsi hak iddiasında bulunma imkânı ortadan kaldırılırken, hukuki sorumluluk alanındaki tazmin yükümlülüğünün asıl gayesinin zarar görenin zararının telafi edilmesi olduğu nazara alındığında, özellikle somut başvuruya konu ihlal iddiasına benzer uyuşmazlıklar açısından, hukuki tazmin yolunun daha yüksek başarı şansı sunabilecek, kullanılabilir ve etkili bir başvuru yolu olduğu anlaşılmaktadır.

34. Başvuruya konu olayda, başvuru tarafından Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2010/237 sayılı dosyası üzerinde, kendisini yıpratmak ve görevinden uzaklaştırmak için dayanaksız disiplin soruşturmaları açıldığı ve yapılan bu işlem ve eylemler nedeniyle ruh sağlığı bozulmak ve çalışma şevki kırılmak suretiyle manevi zarara uğratıldığı belirtilerek, 10.000,00 TL manevi tazminatın üniversite rektöründen tahsili talebiyle tazminat davası açıldığı ve Bitlis Asliye Hukuk Mahkemesinin 21/3/2013 tarih ve E.2010/237, K.2013/82 sayılı kararı ile, Anayasa'nın 129. maddesinin beşinci fıkrası ve 657 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca, kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işlemiş oldukları kusurlu davranışlarından dolayı açılacak tazminat davalarının, ilgili kamu görevlisine değil, kamu idaresi aleyhine açılabileceği belirtilerek, başvuru davasının husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verildiği, Mahkemece, başvuru tarafından fiziksel ve zihinsel bütünlüğünü ihlal ettiği iddia edilen mobbing eylemlerine ilişkin uyuşmazlığın esastan incelenmeyerek, husumetin yanlış yöneltildiği tespitine dayalı olarak talebin usulden reddedildiği, ancak başvuru tarafından somut başvuru açısından daha etkili bir giderim yolu olan hukuk davası açma imkanı kapsamında, belirtilen Mahkeme kararındaki tespitler de nazara alınmak suretiyle dava açma yoluna gidilmediği anlaşılmaktadır.

35. Yukarıda yer verilen tespitler çerçevesinde, fiziksel ve zihinsel bütünlüğe yapılan müdahaleler ile ilgili olarak, başvuru tarafından husumet nedeniyle reddedilen dava sonrasında görevli ve yetkili yargı yerine ihlal iddiasına ilişkin giderim talebiyle başvuruda bulunulmamış olduğu nazara alındığında, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabilmek için etkili başvuru yollarının tüketilmesi koşulunun yerine getirildiği söylenemez.

36. Açıklanan nedenlerle, başvuru tarafından, fiziksel ve zihinsel bütünlüğe yapılan müdahaleler ile ilgili olarak, görevli ve yetkili yargı mercileri nezdinde somut başvuru açısından daha etkili bir giderim yolu olan hukuk davası açma imkânı kullanılmaksızın bireysel başvuruda bulunulduğu anlaşıldığından, başvurunun bu kısmının "*başvuru yollarının tüketilmemesi*" nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Başvurucunun,

1. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddiasının "*açıkça dayanaktan yoksun olması*",

Başvuru Numarası : 2013/6229
Karar Tarihi : 15/4/2014

2. Anayasa'nın 17. maddesinin ihlal edildiğine yönelik iddiasının "*başvuru yollarının tüketilmemesi*",

nedenleriyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

B. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde bırakılmasına,

15/4/2014 tarihinde **OY BİRLİĞİYLE** karar verildi.

Başkan
Alparslan ALTAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ